

สลองข้าวประดับดิน

(ว่าด้วยอานิสงส์การให้ทาน โภชนะเพณีนุญเดือน ๙ ดับ "ข้าวประดับดิน")

ณ บัณฑิตศรีแก้วเหล่าอุดม บ้านเหล่า ตำบลเหล่าโพนค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย

พิพิธภัณฑ์เมืองสกลนคร งานวิชาการและวิจัย

สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สลองข้าวประดับดิน

(ว่าด้วยอานิสงส์การให้ทานโขนประเพณีบุญเดือน ๙ ดับ “ข้าวประดับดิน”)

ฉบับวัดศรีแก้วเหล่าอุดม

บ้านเหล่า ตำบลเหล่าโพนค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

พิพิธภัณฑน์เมืองสกลนคร งานวิชาการและวิจัย

สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

จัดพิมพ์เผยแพร่

สวดมนต์ข้าวประดับดิน

(ว่าด้วยอานิสงส์การให้ทานไฟประเพณีบุญเดือน ๙ ตำบล “ข้าวประดับดิน”)

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๓๐๐ เล่ม

เอกสาร ไซยวงศ์คต ปริวรรต/เรียบเรียง

คณะที่ปรึกษา

พระครูปลัดตรีธรรมวัฒน์

ประธานศูนย์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นบ้านห้วยกุพาท

พระอธิการอัฐพล สิริจันท

เจ้าอาวาสวัดศรีแก้วเหล่าอุดม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรราชย์ นันทันต์

มหาวิทยาลัยนครพนม

นายสุรสิทธิ์ อึ้งนัตถมาวงศ์

ผู้อำนวยการสถาบันภาษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุ่มจักร สิริ

รองผู้อำนวยการสถาบันภาษา

นางสาววิษณุานกาญจน์ ขอนพาง

รองผู้อำนวยการสถาบันภาษา

บรรณาธิการ

ดร.สถิตย์ ภาคมฤค

รองผู้อำนวยการสถาบันภาษา

คณะบรรณาธิการ

ศิลปกรรม/แบบปก

นางสาวชุตติมา ภูววรรณ

นายหัตถ์ไชย ศิริสถิต

นายประกาศิต บุญตาวัน

สอบทท/พิสูจน์อักษร

นายพจนวราภรณ์ เขจรเพชร

จัดทำโดย พิพิธภัณฑ์เมืองสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

พิมพ์ที่ พิพิธภัณฑ์เมืองสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

คำนำ

การปริวรรตเอกสารโบราณ มีความสำคัญ อย่างยิ่ง เพราะเป็นงานที่ต้องใช้ความพากเพียรพยายาม ในการศึกษา และทำความเข้าใจวัฒนธรรมทางภาษาผ่านวรรณกรรมพื้นถิ่น พร้อมถ่ายทอดออกมา ในรูปแบบอักษรหนึ่ง ไปสู่อักษรหนึ่ง โดยยังคงรักษาความสละสลวยทางภาษาของต้นฉบับเดิมเอาไว้ ในท่ามกลางกระแสแห่ง โลกาภิวัตน์ ในปัจจุบัน การศึกษาวรรณกรรม หรือเรื่องราวของท้องถิ่นมักไม่เป็นที่นิยม ถูกมองว่า เป็นเรื่องเก่าล้าสมัย แต่ตรงกันข้ามการศึกษาเรื่องราวใดๆ ในท้องถิ่นนับเป็นสิ่งสำคัญ อย่างหนึ่ง อันจะก่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจ ที่ทำให้คนเห็นรากเหง้าของตนเอง เกิดสำนึก ความเห็นคุณค่าความภูมิใจ และศักดิ์ศรีของสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ที่เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ในท้องถิ่น ความภูมิใจนี้ ทำให้คนเรามีความเชื่อมั่น ในตัวเองว่ามีขอดีอยู่ สู่การพัฒนา ท้องถิ่น ให้มีความเจริญในอนาคต

พิพิธภัณฑน์เมืองสกลนคร งานวิชาการและวิจัย สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้เล็งเห็น ความสำคัญ ของวรรณกรรมต่างๆ ที่จัดเก็บรักษาภายในศูนย์ สกลนครศึกษา จึงได้จัดให้มีการปริวรรตจากอักษรธรรมอีสาน

เป็นอักษรไทยปัจจุบัน เพื่อทำการเผยแพร่อันจะยังประโยชน์
ต่อผู้ศึกษาวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น คติชนวิทยา ภาษุชนวิทยา
และสังคมวิทยา นอกจากนี้ยังได้ช่วยอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรม
ท้องถิ่นซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่ายิ่งให้คงอยู่ต่อไป

ขอขอบคุณและชื่นชมในควมวิริยะอุตสาหะของผู้ปริวรรต
ที่ได้สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วรรณกรรมฉบับนี้
จะอำนวยประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น คติชนวิทยา
ภาษุชนวิทยา และสังคมวิทยา พร้อมต่อขอแสดงความรู้
มรดกภูมิปัญญาของบรรพชนสืบต่อไป

พิพิธภัณฑ์เมืองสกลนคร งานวิชาการและวิจัย

สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทนำ	๑
เพื่อเรื่อง “หลงข้าวประดับดิน”	๖
บรรณาธิการ	๑๑
อภิศานต์พันธ์	๑๓

พระธาตูปนม

ที่มา : สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

บทนำ

“สลอง” หรือ “ฉลอง” เป็นหนังสือแสดงให้เห็นถึงที่มาของการทำบุญต่างๆ ของบุคคล เมื่อครั้งสมัยพุทธกาลและกล่าวถึงอานิสงส์อันเป็นก่อกำเนิดให้เกิดธรรมเพ็ญประเพณีปฏิบัติสืบทอดมาจวบจนปัจจุบัน โฝส่วนหนึ่งของ “สลองข้าวประดับดิน” เป็นการแสดงอานิสงส์การทำบุญโฝประเพณีบุญข้าวประดับดิน

เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ โฝสาระัตถะทางความคิด โฝงานประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น จึงใคร่ขอแนะนำเสนอประวัติที่มาของประเพณีบุญข้าวประดับดิน และหลักเกณฑ์โฝการปริวรรตเอกสาร และเนื้อหาโดยย่อก่อนนำเข้าสู่เนื้อหาต่อไป

ประเพณีบุญข้าวประดับดิน

บุญข้าวประดับดิน เป็นการประกอบ “เปตพลี” และ “บุญพิธี” ที่กำหนดขึ้น โฝวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ หรือเดือน ๙ ดับ (ประมาณเดือนสิงหาคม) โดยแต่ละครัวเรือนจะจัดทำห่อข้าวห้อย ประกอบด้วย ข้าว อาหาร คาวหวาน ผลไม้ หมา ก พลุ บุหรี่ ฆ้องวงเล็ก ฆ้องวงห้อย ห่อด้วยโฝตองทำเป็นห่อเล็ก ๆ นำไปวางไว้ตามริมกำแพงหรือต้นไม้บริเวณวัด โฝเวลาประมาณ ๐๓.๐๐ - ๐๔.๐๐ พ.

ของวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ เพื่อบูชา “เปตพลี” แก่ญาติพี่น้อง
ผู้ล่วงลับไปแล้ว ตามความเชื่อที่ว่า โพรอบปีทำวจตุโลกบาล
จะเปิดประตูพรกให้สัตว์พรกชั้นมารับส่วนบุญ โพรโลกมนุษย์
นอกจากนี้โพรเวลาเข้าจัดให้มีการทำบุญอุทิศส่วนกุศล อาทิ ทำบุญ
ตักบาตร ถวายภัตตาหารแต่พระภิกษุสงฆ์สามเณร และมีการแสดง
ฉานีสงส์ “สลองข้าวประดับดิน” อีกด้วย

ประวัติที่มาของเอกสาร

หนังสือ เรื่อง “สลองข้าวประดับดิน” ฉบับนี้ เป็นเอกสาร
โบราณ โพรครดบครองของวัดศรีแก้วเหล่าอุดม น้ำเหล่า
ตำบลเหล่าโพพค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร
สร้างโดยพระภิกษุคำพล มหาปัญญา วัดโพพแพง ตำบลนาถ่อน
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โพรปรากฎปี พ.ศ.ที่สร้าง
โดยจารลงโพรใบลานดิบ อักษรจารึกที่ใช้เป็นอักษรธรรมอีสาน
ด้วยสำนวนร้อยแก้วทั้งหมด โดยเอกสารโบราณ ฉบับนี้
ยังมิได้รับการปริวรรตเผยแพร่มาถ่อน

หลักเกณฑ์การปริวรรต

วรรณกรรม เรื่อง “สลองข้าวประดับดิน” เล่มนี้ ตันฉบับเดิม นั้นทักเป็นข้อความร้อยแก้ว เขียนต่อกันยาวไม่ได้เว้นวรรคตอน ผู้ปริวรรตจึงได้จัดรูปแบบการเขียน โดยการเว้นวรรคตอน เพื่อให้มีความสละสลวยทางภาษา นอกจากนี้ผู้ปริวรรตทำการ อธิบายคำศัพท์เฉพาะ อีกทั้งอธิบายศัพท์เพิ่มเติม และข้อความ สันนิษฐานศัพท์อื่นๆ โฉวงเส้นทำข้อความ กรณีที่ตันฉบับนั้นทัก ตกหล่นหรือเอกสารขาดชำรุด

ใ้ใ้การปริวรรตวรรณกรรม เรื่อง “สลองข้าวประดับดิน” ฉบับนี้ ผู้ปริวรรตใช้รูปแบบอักษรวิธีปัจจุบัน ทั้งนี้ยังคงรักษาคำศัพท์ ภาษาเดิมซึ่งมีความหมาย การออกเสียงที่คล้ายหรือแตกต่าง จากภาษาไทยปัจจุบันเอาไว้ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับบรรยากาศของถ้อยคำ ภาษาถิ่น อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นนั้นๆ

คำที่มีความหมายแตกต่างจากภาษาไทยปัจจุบัน เช่น

ตันฉบับอักษรธรรม	คำที่ใช้ใ้ใ้เล่ม	ภาษาไทยปัจจุบัน
ฉิฉิ	ดีหลี	ดีจริง
ฌว	ผญา	ปัญญา
ฉิฉิ	พญา	กษัตริย์
ฉิฉิ	วันสุพ	วันถัดไป

คำที่ออกเสียงคล้ายหรือแตกต่างจากภาษาไทยปัจจุบัน เช่น

ต้นฉบับอักษรธรรม	คำที่ใช้ในเล่ม	ภาษาไทยปัจจุบัน
ວຸ	จักสู	จะรู้
ບຸວ	บุฮาน	โบราณ
ຮຸ	ฮับ	รับ
ວຸວ	ฮักษา	รักษา

ทั้งนี้ ผู้ปริวรรตได้จัดทำอธิบายศัพท์จากเนื้อหาไว้บางส่วน เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในความหมายของคำที่ดองถิ่นอีสานที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ด้วย

เนื้อเรื่องย่อ

“สลองข้าวประดับดิน” เป็นหนังสือแสดงอาภิสงส์การให้ทาน ประเพณีบุญข้าวประดับดิน ในวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ มีเนื้อเรื่องโดยย่อดังนี้ เมื่อครั้งพญาแสนดีโกศล พระราชาแห่งเมืองสาวัตถีเสด็จไปเข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อทูลถามเกี่ยวกับอาภิสงส์ การทานข้าวห่อใน เดือน ๙ ต้น ครั้งนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสตอบว่า ในเมื่อเดือน ๙ ต้นนี้ ท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔ จะทำการเปิดประตูรก ผู้ล่วงลับไปแล้วทั้งหลายก็ออกมารับอาหาร

ที่ญาติทั้งหลายจัดเตรียมไว้ให้ครั้นเมื่อได้กินแล้วบ้างก็ได้ไปเกิดใหม่ ส่วนผู้ที่ญาติไม่ได้ทำบุญให้ทานอุทิศหาให้หรือได้เตรียมห่อข้าวให้ ก็ร้องไห้เสียใจกลับไปยังภพภูมิของตน ครั้นแล้วพระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า ผู้ใดให้ทานแก่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และนำข้าวห่อข้าวแกงไปวางไว้ตามพระเจดีย์และพระศรีมหาโพธิ์ ทานที่กระทำเหล่านี้ก็จะได้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว พระพุทธเจ้าทรงตรัสถึงอานิสงส์ว่า บุคคลผู้ที่ได้กระทำบุญให้ทานในเดือน ๙ ดับจะได้ไปเกิดในสวรรค์หากเป็นมนุษย์ก็จะมีปัญญาอันมาก มีอายุยืน มีสมบัติข้าวของมาก มีฤทธาภาพในที่ทั้งปวง

กุศลบุญที่ข้าพเจ้าได้ทำการปริวรรตและเรียบเรียงธรรมเทศนาเรื่อง สลอบข้าวประดับดิน ฉบับนี้ จึงเป็นพลวปัจจุัย เป็นนิสสัยตามสิ่งให้เกิดปัญญาญาณทั้งชาตินี้และชาติหน้า ตลอดจนชาติอย่างอื่น จนถึงความพ้นทุกข์ คือ พระนิพพาน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารปริวรรตฉบับนี้ จะอำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาของผู้อ่านใจต่อไป.

เอกสุตา ไชยวงศ์ศต

ผู้ปริวรรตและเรียบเรียง

เพื่อเรื่อง “สลองข้าวประดับดิน”

ฉบับวัดศรีแก้วเหล่าอุดม

บ้านเหล่า ตำบลเหล่าโพพค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

เอวมุเม สุตฺติ ฯ เอกํ สมณํ ภควา สาวตฺถิณํ วิหฺรติ เชตวเพ
 ฉนาถปิณฑิกสุสฺส ฉารามเ ๗ ฉถ โข โไพการเมื่อนั้น ปเสพทิกโก สโร
 ราชา ฉนฺว่า พญาปเสพทิกโกสราขัง ก็ได้เสวยยังสมณต์ฉนฺเป็นพญา
 โไพเมื่องสาวตฺถิพคฺรราชฉานิกมีแล สตุถา ฉนฺว่า สัพพัญญูเจ้า ฉถิ ก็มี
 เชนถาเพ โไพสถานที่ใด คณฺตวา พญาก็เข้าไปโไพสถานที่นั้น คณฺว่า
 เข้าไปแล้ว วหุทิตฺวา ก็ไหว้ยังพระพุทฺธเจ้าแล้วแลนั่งอยู่โไพสถานที่
 ควฺรแก่ตนตั้งนั้น ปุจฉิตฺกาโม มักใคร่เพื่อจักถามยังพระพุทฺธเจ้าว่า
 ตั้งนี้ ภณฺเต ข้าไหว้ พระพุทฺธเจ้า โข ปุคฺคโล ฉนฺว่าบุคฺคละผู้ใดมีใจ
 โสภุคฺสเจตนามาให้ทานข้าวห่อ โไพเมื่อเดือน ๙ ดับ ตั้งนั้น โส ปุคฺค
 โล ฉนฺว่า บุคฺคละผู้หนึ่งจักได้ผลลาฉานิสงส์ตั้งสือกก็ข้าจา คณฺว่า
 พญาถาเมตั้งนั้นยังพระพุทฺธเจ้าตั้งนั้น ภควา ฉนฺว่า พระพุทฺธเจ้า
 สุตฺวา ได้ยิน ตังจณฺิ ยังคำแห่งพญาว่าตั้งนั้นแล้ว ภควา
 ฉนฺว่า พระพุทฺธเจ้า ฉห กกล่าวเป็นคาถา จาเมื่อหน้า กณฺฺพกฺุเชน
 วมเส จตฺตาโร วิวริตวา นิริเชเตสตุตฺตา ฉนฺว่า สัตฺวี นิกฺขมิตฺวา
 ฉาหารา ฤณฺดูติ ตั้งนี้เป็นเค้าแล

มหาราชา ตูรามหาราช พวกณฺหฺปกฺเชน โหเมือเตือน ๙ ดับ
 ฬัฬ จตุโร ฉัฬว่า ท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔ วิจริตฺตวา โหเสี่ยข้งปักตู
 พรกแล้ว เต สตุตา ฉัฬว่าสัตว์ทั้งหลายฝูงตกพรกก็ออกมามา
 ฎิกขั ข้งอาหารแลຂ້าวห่อแลຂ້าแกงทั้งมวล นิริขสตุตา ฉัฬว่า
 สัตว์พรกบางพ่อง ฉณฺเตติ ก็ได้กินข้งห่อຂ້าวแลห่อแกงแล้ว ฎตุติ
 ก็ได้เกิดโฬตาวตึงส่าก็มีแล พราหมโฬ ฉัฬว่า พราหมณ์ก็ดี
 พราหมณี วา ฉัฬว่า นางพราหมณ์ก็ดี เวโส วา พ่อด้าก็ดี สุทโฬ วา
 พ่อเชือนก็ดี วตุวา แลมาให้ มตุติกา ทานั ข้งห่อຂ້าประดับดิฬ
 เป็ฬทาน โหเมือเตือน ๙ ดับ แก่พระพุทฐเจ้าแลพระธรรมเจ้า
 แลพระสงฆ์เจ้า พระเจติย์โฬธิ์ศรีมหาโฬธิ์สัตว์เจ้าตั้งฬัฬ ทานฬัฬฬัฬ
 ก็ไปชอดไปถึงข้งสัตว์พรกฝูงฬัฬออกหากิน โหเมือเตือนดับฬัฬแล

มหาราชา ตูรามหาราช โฬ ปุคฺคฺโล ฉัฬว่า บุคฺคฺลະผู้ใดก็ดีแล้ว
 บัให้ทาน บักระทำบุญไปถึงตั้งฬัฬ สัตว์พรกฝูงมีญาติกาฬัฬฬัฬ
 เขาก็หฬัฬฬัฬพรกตั้งเก่าแล้ว มหาราชา ตูรามหาราช โฬ ปุคฺคฺโล
 ฉัฬว่าบุคฺคฺลະผู้ใด ได้มาให้ ฎิกขา มตุติกา ทนั ข้งห่อຂ້าประดับดิฬ
 เป็ฬทาน โฬ ปุคฺคฺโล ฉัฬว่า บุคฺคฺลະผู้ฬัฬ จุโต ฉัฬว่า จุติตาชจาก
 มนุชย์ส่าโลกเมือองคณ นิลพพฺหฺติ ก็ได้ไปเกิดโฬสวรรค์ส่าณที่ใดๆ ก็ดี
 เท็ชรช่อมมีอาชุฬัฬฬัฬฬัฬ แลสมันติຂ້าຂองก็มาก มีฎฑธิ์อาชุฬัฬฬัฬ
 โฬที่ฬัฬฬัฬๆ แท้ติฬัฬแล บางพ่องสัตว์พรกก็เอาตนเมือเกิดโฬสวรรค์

เทวโลก นิริขสตฺตา ฉัพบว่า สัตว์นรกบางพระองค์ เย ตวา เขาก็บีได้กิน
 ภูมิภาค ยังห่อเข้าแลห่อแกง โสทพฺตฺตา เขาคอพอให้ไปมาเป็นอันมากพัก
 เขากล่าวว่า สพฺเพ ญาตีกาโย ฉัพบว่า ญาตีกา พี่น้อง พ่อแม่
 ไหมมนุษย์เมืองคนเขาบ่กระทำบุญฝากห่อเข้ามาหาแพ่งหอด เขากล่าว
 ดั่งหิ้งก็เอาตพเหมือนนรกดั่งเก่าก็มีแล

มหाराชา ตูรามหาราช ทานํ พาม ชื่อว่า ทานอันบุคคละ
 ทั้งหลายหากปรารถนาหาสุข ๓ ประการ คือว่า สุขโผเมืองคน
 แลเป็นต้นว่า พญาจักพรรดิ สุขโผเมืองฟ้าคือว่า เป็นพญาอินทร์
 สุขโผนिरพานเป็นที่แล้วแท้ดีหลีแล

มหाराชา ตูรามหาราช โย ปุคฺคโล ฉัพบว่า บุคคลผู้ใด คิดถึว่า
 ผู้ยิ่งใหญ่ ปุริโสวา ผู้ชายก็ดี ราชานโหวา ท้าวพญาก็ดี มหาปุณฺณญา
 มีบุญก็มาก มหาปญฺโญ มิพญาปัญญา ก็มาก ษศตักตฺนริวารก็มาก
 โผที่นี้ มหาโกโค มิเข้าของนริโกคก็มาก สุวณฺโณ มิวรรณเพื่อตพ
 ผิวหนังอันส่องภาพสวขงามเป็นดังคำ เทียรช่อมเป็นที่ยักที่ยัก
 แก่คนแลเทวดาทั้งหลาย แลมีผลาฉานิสงส์แห่งบุคคลผู้ใด ให้ มตฺตีกา
 ทานํ ยังเข้าประดับดิพเป็นทานพื้แล

มหाराชา ตูรามหาราช ทานํ ฉัพบว่า การให้ทานพื้
 เทียรช่อมพื้เอาดังคำทุกขี้ไฉ้ชีพใจให้หายเสียแล ทานํ ฉัพบว่า ทานพื้
 สกฺกสฺโสพนํ ฉัเปรียบพื้เทียรช่อมไปกั้งมังไว้ยังนรกบให้ตกได้แล

ทาน้ำ ฉันทว่า ทานน้ำที่เข็รย่อมหน้าตพให้พัพจากโอมสงสารแล ทาน้ำ
 ฉันทว่า ทานน้ำ พุทธานโคจรุ หากเป็นฉารมณห์แห่งพระพุทฐเจ้า
 แต่โใการเมื่อก่อนก็มิแล มาตา ฉันทว่า แม่ สโไมม แลจักเสมอด้งทำพ
 พตฺถิ ก็ปมีแล ปิตตา ฉันทว่า พ่อ สโไมม จักเสมอด้งทำพ พตฺถิ ก็ปมีแล
 ญาคติกาโส ฉันทว่า ญาคติพีน้อง สโไมม แลจักเสมอ ด้งทำพ พตฺถิ
 ก็มิแล เหตุด้งพัพจาแท้แล โใเมื่อตพตายไปพ่อแลแม่พีน้องญาคติกา
 วงศาไปด้วยไปตามบมีแล ทาน้ำ ฉันทว่า ทานน้ำ ฉนุภวนุติ ก็หากไป
 ด้วยไปตามตพ โสรัขุ ฉิว เป็นประตุจด้งเงาเทียมตพพินแล

เทศนาปริโยสาเพ โใเมื่อแลัวรรสธรรมเทศนาแห่งพระพุทฐเจ้า
 มหาพามา ฉันทว่า มหาพามา สุตฺวา ได้ฟังธรรมเทศนาปางพัพ
 ปาปุนิงสุ ก็ได้เถิงโสตาอรหันตก็มิแล มติกาทาน้ำ นิสัค กล่าวฉานิสงส์
 ฉันทได้ให้ข้าวประดับตพเป็นทพ นิตถิตํ ก็แลัวเท่าพินก่อนแล ฯ๓
 พระภิกษุคำผล มีโใโศรัทธาสร้างไว้โใศาสนาพระพุทฐเจ้าเข้าสู่
 พีรพพาก็ข้าเทอญ.

พระภิกษุคำผล มหาปญฺโญ พธ.ตรี น้าพเดิมอยู่ทุ่งพพ
 ตำบล เข็ชพที่วัดโพพแพง ตำบลพาทถอน ฉ่าเถอฉาตุพพพ
 จังหวัดนครพพพ มณฑลอุดร มีจิตเห็ลโอม โใโใศาสนาพระพุทฐเจ้า
 แลสร้างสลองเข้าประดับตพไว้ ขณุญกุศลผลบุญที่ข้าพเจ้าได้สร้างพัพ
 จงเถิงปีตามาธาตาของข้าพเจ้า แลพวกญาคติทั้งหลายทุกตพทุกคพ

จงได้จากทุกข้ออยู่ใหนวัตตสังสารทุกคนก็ข้ามเทอญ หมดที่ลี้
จวน ไกล้วสวตมพดี จพเวลาดำค้ดขไปกำฉัพ ๑ ฟาห้วมีตจิงดาข
ขลให้ไปเสวขใหนเมืองคพจริงแท้เทอญ.

บรรณานุกรม

ฉวีชัย ปุณโณทก. (๒๕๓๕) วรรณกรรมท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ปรีชา พิณทอง. (๒๕๓๒) สารานุกรมภาษาอีสาน -

ไทย - อังกฤษ. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ศิริธรรม.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

หอสมุดแห่งชาติ, กรมศิลปากร. (๒๕๔๔). ประมวลคำศัพท์ภาษาลาว

ไผเอกสารโบราณ เล่มที่ ๑ อักษร ก - ง.

กรุงเทพฯ : เฉ.พี.กราฟฟิคดีไซน์.

หอสมุดแห่งชาติ, กรมศิลปากร. (๒๕๔๔). ประมวลคำศัพท์ภาษาลาว

ไผเอกสารโบราณ เล่มที่ ๒ อักษร จ - ถ.

กรุงเทพฯ : เฉ.พี.กราฟฟิคดีไซน์.

หอสมุดแห่งชาติ, กรมศิลปากร. (๒๕๔๔). ประมวลคำศัพท์ภาษาลาว

ไผเอกสารโบราณ เล่มที่ ๓ อักษร ท - ผ.

กรุงเทพฯ : เฉ.พี.กราฟฟิคดีไซน์.

หอสมุดแห่งชาติ, กรมศิลปากร. (๒๕๔๔). ประมวลคำศัพท์ภาษาลาว

ไผเอกสารโบราณ เล่มที่ ๔ อักษร พ - ช.

กรุงเทพฯ : เฉ.พี.กราฟฟิคดีไซน์.

หอสมุดแห่งชาติ, กรมศิลปากร. (๒๕๔๔). **ประมวลคำศัพท์ภาษาลาว**
ไผ่เอกสารโบราณ เล่มที่ ๕ อักษร ส - ฮ.
กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟฟิคดีไซน์.

ฉนิธำนศัพท

โผการฉนิธำนศัพท เรือง “สลงข้ำวประต่นดิน” ผู้ปริวรรตใช้
 รุณแบบตามหลักการฉนิธำนศัพทของกรุ่มงานอนุรักษ์เอกสาร โปราณ
 สถำนัวิจัษศิลปวัตรมฉรรมฉีสำน มหาวิทษาลัษมหาสารคาม
 โดษกำหนดอักษรย่อตั้งนี้

พ. = คำพาม

ส. = คำสรรพนาม, สัฬสกฤต

ก. = คำกิริยา

ว. = คำวิเศษณ์

สัฬ. = คำสัฬธำน

ก

กะฉูน	พ.	กล่อ่งหรือหีบทอง.
กะเลิม	พ.	ความสุขสนาษ, รึฬเรึง, ปลอดถัก.
กัั้งบั้ง	ก.	ปัดบั้ง, ฉำพราง.
กั้า	พ.	ฝ่าย, ข้าง, ทาง, สัฬพ.

ข

ข้ำเค็ก	พ.	ศัตรูของบ้านเมือ่ง, คนที่มุงปลองร้ำช.
ขัฬใจ	ก.	ไม่พอดใจ, ไม่ชอดมใจ.

ซั้ดข พ. น่ำวโพร่, คพรร่ใช้, ทาสรร่ใช้.

ซั้ดของ พ. ซั้ดของ.

ค

คั้พว่ำ สั้พ. แม้ว่ำ, หากว่ำ (ใช้เพ็พค้ำพำหพ้ำ
ค้ำพำมที่เพ็พประฉำนหรือ ใช้ซั้พต้พ
ซั้ดควำมต้ำงๆ).

คั้พหำ ก. กสิ้พมำหำ.

คมขั้พ ก. กำนรให้ควำมส้ำคั้ญและไม่ว่งสะเมิต.

ค้ำ พ. ทองค้ำ.

ค้ำพำข ว. แพรวพรวำ, แวววำ, สว่ำงไสว.

ค้ำเค็ชด ก. ควำมไม่ว่พจใจหรือ โกรฉเค็ชง.

จ

จั้กขั้ ก. พังขั้.

จำรจำ ก. พุด, พุดจำ, สพทพำ.

จวพ ว. เก็ชง, โกสิ้

ช

ชั้ก้ว พ. ตะก้ว.

ชั้พ ก. สดชั้พ.

ชั้คพ ว. ทุกคพ.

ซุ้ฬ	ว.	ทุกข่ข่ง.
		ด
ดั่งรึอ	ว.	ข่งไรล่.
ดั่งเก๋	ว.	เหม็อฬเต็ฬ.
ดีฬจึ	ฬ.	ฉึจุฬ.
ดีฬลึ	ว.	ดีจรง.
ดูร่า	ว.	ค้ำขัฬต้ฬขัฬค่วฬให้ฬฟ่งฬจ็ใจ เช่น ดูร่าภึคฬท่งฬล่าฬ.
ดอฬ	ว.	ด้วขกัฬ.
		ด
ต่าวตึงล่ำ	ฬ.	เปล็ฬขัฬขงล่ำรรรค (ภุมึขงเทวด่า ท่งฬล่าฬ).
ต้	ฬ.	ที่ล่ำหรับฬ่งไม่มีฬนัคกัฬษณะคล่ำขคแคร ฉ่าจมีข่าหรือไม่มีก็ได้.
ต้่าฬ	ก.	เปล่งล่็ขงอฉกฬ่าเปล็ถัฉค้ำ.
แต่็ฬ	ก.	ขัฉ, เช็ฉฬ, ว่าง.
		ถ
ถ่าข	ก.	ให้, ฬอฬให้.

ที่แจ้ง	ก.	ที่ปักพียง, ฉาดัย.
ที่ชัก	ก.	ที่รัก
ทุกซี่ไ้	จ.	ลำปาก, ชัดสพ
แทก	ก.	วัดหรือเทียบขนาด.
แท้ดีหลี	จ.	แท้แท้, แท้จริง.
เทียร	ก.	เกิดขึ้นตามปกติ.
ท		
พีรพาน	ส.	ความต้งสนิทแห่งกิเลสและกอง ทุกข์.
พ		
นางพ่อง	จ.	นางกลุ่ม, นางพวก.
นุคละ	พ.	นุคคส.
นุช่าพ	จ.	มีมาแต่เก่าก่อน.
บรบวร	จ.	ไม่ขาดไม่เกิน, เต็มหรือพอดีกับ จำนวนที่กำหนดไว้, พร้อมสรรพ.
ม่	จ.	ไม่.

		ป
ปักตุ	พ.	ประตุ.
ไปช้ดตไปเถิง	ก.	ไปถึง.
		ผ
ผละ, ผลา	พ.	สิ่งที่เกิดจากการกระทำ.
		พ
พระเจ้า	พ.	พระพุทธเจ้า, พระพุทธรูป.
พืช	พ.	เมล็ดพันธุ์ไม้, พืชพันธุ์.
		ม
ม้าง	ก.	มล้าง, ทำลาบ, ล้าง, รีด.
เมือหน้า	ว.	ไปข้างหน้า.
		ผ
ผด	ก.	เคลื่อนย้ายหรือเอาขึ้น ให้สูงจากที่เดิม.
ฆ่าแขง	ก.	แสดงอาการห้มถึ.
		ส
สู่หม	พ.	ล้าง.

จ

จั๊สสา	จ.	พรรษาหรือเดือน.
แจว	ก.	ยิ่งกว่า.
แจียง	พ.	เมือง.

พ

พญา	พ.	พระมหากษัตริย์, พระเจ้ามหาชีวิต.
เพ็งชู้	ก.	พิ้งรุ้.

ส

สลอง	ก.	ฉลอง (ทำบุญ หรือบูชาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นงานครึกครื้นเอิกเกริก เพื่อแสดง ความปีติยินดี).
สังกาส	พ.	ศักราช.
เสวย	ก.	รับประทาน.
สัฬ	ก.	พืฬให้ขาด, ทำให้ขาดตัวของมีคม.
สูตเขียน	ก.	เส่าเขียนท่องบ่น.
ลำฮับ	พ.	ซอง หรือคนที่รวมกันเข้าเป็นชุด.

ห

หสิงดู	ก.	หมอง, ดู.
หสิฬ	ก.	เล่นเพลิตเพลัน หรือเล่นคลาษอารมณ์.

ห่อเข้า	ก.	ห่อเข้าว.
		ฉ
ฉาสพา	พ.	ฉาสพะ, ที่พั้ง, ที่รองพั้ง, เครีรองปรองพั้ง.
อุทิษาพ	พ.	อุทษาพ, สวพ.
โคมสงสาร	พ.	การเวียงพเกิดเวียงพตาขไพห้วง ของกิเลส.
		ช
ชักรา	ก.	จักรา.
ชัน	ก.	จัน.
ชูป	พ.	รูป.
ชั่ง	ก.	เปล่งเสียงตั้งออกมา.
ชฉ	ก.	รฉ.
เขื่องเขื่อ	ว.	สว่างไสว.

พิพิธภัณฑ์เมืองสกลนคร

งานวิชาการและวิจัย สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ ๖๘๐ ถนนนิตโย ตำบลธาตุเชิงชุม
อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๔๐๐๙

พิพิธภัณฑ์เมืองสกลนคร งานวิชาการและวิจัย
สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
เลขที่ ๖๘๐ ถนนนิตโย ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
หมายเลขโทรศัพท์. ๐ ๔๒๗๔ ๔๐๐๕,๐๖ ๓๗๒๐ ๕๑๑๑